

Četvrtak, 27. listopada 2016.

P8_TA(2016)0422

Stanje na sjeveru Iraka/Mosulu

Rezolucija Europskog parlamenta od 27. listopada 2016. o stanju u sjevernom Iraku/Mosulu (2016/2956(RSP))

(2018/C 215/29)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje rezolucije od 27. veljače 2014. o stanju u Iraku ⁽¹⁾, od 18. rujna 2014. o stanju u Iraku i Siriji te ofenzivi ISIS-a, uključujući progon manjina ⁽²⁾, od 12. veljače 2015. o humanitarnoj krizi u Iraku i Siriji, osobito u kontekstu IS-a ⁽³⁾ od 12. ožujka 2015. o nedavnim napadima i otmicama, posebno Asiraca koje je na Bliskom istoku proveo ISIS/Da'esh ⁽⁴⁾, i od 4. veljače 2016. o sustavnom masovnom ubijanju vjerskih manjina koje provodi tzv. Islamska država ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 23. svibnja 2016. o regionalnoj strategiji EU-a za Siriju i Irak, kao i za prijetnju koju predstavlja Daiš, od 14. prosinca 2015. o Iraku, od 16. ožujka 2015. o regionalnoj strategiji EU-a za Siriju i Irak, kao i za prijetnju koju predstavlja ISIS/ Da'esh, od 20. listopada 2014. o krizi u Siriji i Iraku povezanoj s ISIS-om/ Daišem, od 30. kolovoza 2014. o Iraku i Siriji, od 14. travnja 2014. i 12. listopada 2015. o Siriji te od 15. kolovoza 2014. o Iraku,
- uzimajući u obzir izjave potpredsjednice Komisije/Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o Iraku i Siriji,
- uzimajući u obzir Rezoluciju 2091 (2016) Parlamentarne skupštine Vijeća Europe naslovljenu „Strani borci u Siriji i Iraku” i usvojenju 27. siječnja 2016.,
- uzimajući u obzir ministarski sastanak za stabilizaciju Mosula održan 20. listopada 2016. u Parizu, na kojemu su se okupili predstavnici 22 zemlje, UN-a, EU-a i Arapske lige, kojim su predsjedali Francuska i Irak i čiji je cilj bio izraditi plan zaštite civila, distribucije pomoći i rješavanja pitanja o upravljanju područjima nedavno oslobođenima od ISIS-a/ Daiša,
- uzimajući u obzir Rimski statut Međunarodnog kaznenog suda iz 1998. i njegove odredbe o nadležnostima u pogledu zločina genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i zločina agresije,
- uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda,
- uzimajući u obzir članak 123. stavke 2. i 4. Poslovnika,
- A. budući da je iračka vojska, uz potporu globalne koalicije za borbu protiv ISIS-a/Daiša, pešmergi kurdske regionalne vlade i Narodnih mobilizacijskih snaga, pokrenula operaciju kako bi oslobodila Mosul, drugi po veličini irački grad, te mnoga mjesta i sela duž koridora prema Mosulu koja se nalaze u rukama ISIS-a/Daiša;
- B. budući da je ISIS/Daiš u Mosulu nametnuo drakonski režim; budući da, prema stanovnicima koji su nedavno uspjeli pobjeći, ljudi ondje gladuju i željno iščekuju oslobođenje;

⁽¹⁾ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0171.

⁽²⁾ SL C 234, 28.6.2016., str. 25.

⁽³⁾ SL C 310, 25.8.2016., str. 35.

⁽⁴⁾ SL C 316, 30.8.2016., str. 113.

⁽⁵⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0051.

Četvrtak, 27. listopada 2016.

- C. budući da su Ninivska ravnica, Tal Afar i Sindžar te šira regija domovina kršćana (Kaldejci/Sirjaci/Asirci), jezida, sunitskih i šijitskih Arapa, Kurda, Šabaka, Turkmena, jarsanaca, Sabejaca-Mandejaca i drugih, koji su stoljećima ondje živjeli u duhu općeg pluralizma, stabilnosti i suradnje među zajednicama unatoč razdobljima vanjskog nasilja i progona, sve do početka ovog stoljeća kada je 2014. ISIS/Daiš zauzeo velik dio te regije;
- D. budući da je Mosul multietnički grad u kojem sunitski Arapi kao većinsko stanovništvo žive kraj Kaldejaca, Sirjaca, Asiraca, Kurda, jezida, Šabaka, jarsanaca i Turkmena (šijita i sunita); budući da su područja oko grada također povijesno etnički i religijski raznolika, s kršćanima u Ninivskoj ravnicima, jezidima oko planine Sindžar i Turkmenima muslimanima u Tal Afaru; budući da je 2003. u Iraku bilo više od 1,5 milijuna kršćana, dok ih je danas između 200 i 350 tisuća, od kojih mnogi žive u siromaštvu; budući da je prisutnost kršćana i drugih manjina u Iraku tradicionalno od velike društvene važnosti i znatno doprinosi političkoj stabilnosti, i budući da će nestanak tih manjina iz regije dovesti do dodatne destabilizacije;
- E. budući da su se Parlamentu, koji je 4. veljače 2016. prepoznao da ISIS/Daiš provodi genocid nad kršćanima i jezidima te drugim vjerskim i etničkim manjinama, pridružili Vijeće Europe, ministarstvo vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država, Kongres Sjedinjenih Američkih Država, parlament Ujedinjene Kraljevine, australski parlament te druge nacije i institucije prepoznavši da zvjerstva koja su pripadnici ISIS-a/Daiša počinili nad vjerskim i etničkim manjinama u Iraku predstavljaju ratne zločine, zločine protiv čovječnosti i genocid;
- F. budući da je prema Uredu visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) oko 3,3 milijuna Iračana od 2014. moralo zbog rata napustiti dom, a 1,5 milijuna stanovnika Mosula prijeti neposredna opasnost od raseljavanja kao izravna posljedica operacije za ponovno osvajanje tog područja;
- G. budući da Ured visokog povjerenika UN-a za izbjeglice ima pet otvorenih kampova i spreman je pružiti sklonište za 45 000 ljudi koji bježe iz Mosula i okolnih područja, a organizacija planira da u predstojećim tjednima bude otvoreno ukupno 11 kampova koji mogu primiti 120 000 ljudi, pod uvjetom da se mogu smjestiti u sigurnoj zoni udaljenoj od bojišnice; budući da je trenutačno financirano samo 38 % proračuna UNHCR-a za odgovor u Mosulu; budući da su sredstva potrebna ne samo za početne pripreme već i za hvatanje u koštac s intenzivnim raseljavanjem, koje bi moglo trajati cijelu zimu;
- H. budući da treba osigurati potrebne sigurnosne uvjete svima koji su prisiljeni napustiti svoju domovinu ili su prisilno raseljeni, kako bi im se što prije omogućilo da ostvare pravo na povratak u domovinu;
- I. budući da se Vijeće za suradnju u okviru Sporazuma o partnerstvu i suradnji EU-a i Iraka 18. listopada 2016. drugi put sastalo u Bruxellesu kako bi raspravljalo o aktualnim humanitarnim izazovima i izazovima za stabilizaciju; budući da je EU dosad izdvojio 134 milijuna EUR humanitarne pomoći Iraku, od čega za Mosul 50 milijuna EUR;
- J. budući da je važno jamčiti sigurnost svim zajednicama, među kojima su Kaldejci, Sirjaci, Asirci i druge zajednice izložene opasnosti u Ninivskoj ravnicima;
- K. budući da se člankom 2. iračkog ustava svim pojedincima jamče puna vjerska prava na slobodu uvjerenja i prakticiranja vjere;
- L. budući da se člankom 125. iračkog ustava jamče „administrativna, politička, kulturna i obrazovna prava različitih naroda, kao što su Turkmeni, Kaldejci, Asirci i sve druge skupine”; budući da je predsjednik iračke vlade Haider al-Abadi 15. travnja 2015. izjavio da će se zemlja raspasti ako ne provede decentralizaciju i da po njegovu mišljenju ne postoje ograničenja decentralizacije;

Četvrtak, 27. listopada 2016.

M. budući da bi se maksimalnom autonomijom i zaštitom sigurnosti zajednica Ninivske ravnice, Tal Afara i Sindžara u okviru savezne Republike Iraka vratila i očuvala temeljna ljudska prava autohtonih naroda te regije, što obuhvaća i prava vlasništva;

1. snažno podupire operacije koje je Irak pokrenuo kako bi Mosul oslobodio od ISIS-a/Daiša; smatra te operacije presudnim elementom aktualnih globalnih napora za nanošenje konačnog poraza ISIS-u/Daišu; uvjeren je da će Irak pobijediti u toj borbi protiv zajedničkog neprijatelja te osloboditi Mosul i ostale dijelove zemlje iz ruku ISIS-a/Daiša;

2. ponovno potvrđuje svoju punu potporu neovisnosti, teritorijalnoj cjelovitosti i suverenosti Iraka te njegovu pravu na poduzimanje potrebnih koraka kako bi te vrijednosti očuvao;

3. zabrinut je zbog nedavnih napetosti između regionalnih aktera; poziva na to da se u potpunosti poštuje teritorijalna cjelovitost i suverenost Iraka te da se nikakve vojne intervencije ne poduzimaju u Iraku bez dopuštenja iračke vlade; naglašava važnost poticanja dijaloga između Iraka i zemalja u regiji u cilju izgradnje sigurnijeg Bliskog istoka;

4. podsjeća da iračke vlasti moraju poduzeti konkretne korake kako bi tijekom kampanje zaštitile civile, među ostalim učinkovitim zapovijedanjem i nadziranjem paravojnih postrojbi te poduzimanjem svih dostupnih mjera predostrožnosti kako bi se tijekom napada izbjegle civilne žrtve i kršenja ljudskih prava; naglašava da tijekom operacija snage na tlu moraju poštovati međunarodno humanitarno pravo i pravo o ljudskim pravima;

5. izražava potporu Republici Iraku i njezinu stanovništvu u priznavanju politički, društveno i gospodarski ostvarive i održive provincije u području Ninivske ravnice, Tal Afara i Sindžara, u skladu sa zakonitim izrazima regionalne autonomije autohtonih naroda te regije;

6. ističe da bi pravo raseljenih autohtonih naroda Ninivske ravnice, Tal Afara i Sindžara, od kojih su mnogi raseljeni unutar Iraka, da se vrate u svoju domovinu trebalo biti politički prioritet iračke vlade, koju podupiru EU, zajedno sa svojim državama članicama, i međunarodna zajednica; ističe da bi uz potporu iračke vlade i kurdske regionalne vlade trebalo ponovno u potpunosti omogućiti ostvarenje njihovih temeljnih ljudskih prava, uključujući prava vlasništva, koja će pritom biti iznad svih prava vlasništva koja polažu treće osobe;

7. ističe da autohtone zajednice Ninivske ravnice, Tal Afara i Sindžara – kršćani (Kaldejci/Sirjaci/Asirci), jezidi, Turkmeni i drugi – imaju pravo na zaštitu, sigurnost i regionalnu autonomiju u okviru savezne strukture Republike Iraka;

8. snažno osuđuje nasilje i masovna pogubljenja koja ISIS/Daiš provodi u Iraku; izražava duboku zabrinutost zbog kontinuiranih navoda o tome da se ISIS/Daiš koristi djecom, ženama, starijim i ranjivim osobama kao ljudskim štitom u vojnoj oslobodilačkoj operaciji koja je u tijeku u sjevernom Iraku;

9. prima na znanje poziv na djelovanje humanitarnog koordinatora UN-a u vezi s manjkom dostatnih sredstava za suočavanje s eventualnom humanitarnom krizom nezabilježenih razmjera do koje bi moglo doći zbog ofenzive na Mosul; pozdravlja angažman EU-a u Iraku, posebno njegove prijašnje napore na području pružanja humanitarne pomoći i onesposobljavanja improviziranih eksplozivnih naprava, što će biti ključno za brz povratak izbjeglica i interno raseljenih osoba; međutim, snažno poziva EU i njegove države članice da pojačaju napore za stabilizaciju oslobođenih područja;

10. snažno potiče iračku vladu i njezine međunarodne partnere da kao prioritet postave mirno rješavanje pitanja spornih unutarnjih granica Republike Iraka;

11. poziva sve strane u sukobu da poštuju međunarodno humanitarno pravo tijekom i nakon sukoba te da pritom poštuju načela proporcionalnosti, razlikovanja i opreznosti; poziva sve strane u sukobu da otvore humanitarne koridore kako bi se civilima omogućio bijeg od sukoba i pomoglo u tome, izbjeglo da civili ostanu zarobljeni u Mosulu i da se ISIS/Daiš njima koristi kao ljudskim štitom, omogućio pristup sigurnosti i humanitarnoj pomoći te zajamčila pomoć i zaštita civila tijekom postupka sigurnosnih provjera u skladu s nacionalnim i međunarodnim normama, a posebno kako se ne bi

Četvrtak, 27. listopada 2016.

razdvajale obitelji i djecu dovodilo u opasnost te kako bi se uspostavio mehanizam nadzora treće strane u okviru UN-a; posebno poziva na to da se poduzmu sve mjere predostrožnosti kako bi se zajamčilo da su djeca i njihove obitelji zaštićeni od bombardiranja te kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri smanjio broj smrtnih slučajeva i zaštitila civilna infrastruktura, a naročito škole i bolnice;

12. snažno potiče sve aktere u borbi protiv ISIS-a/Daiša u Republici Iraku da uspostave održivu, dugoročnu i uključivu političku suradnju i dijalog kako bi se postavili temelji za državu oslobođenu od radikalnih i ekstremističkih pokreta; poziva EU i njegove države članice, globalnu koaliciju za borbu protiv ISIL-a, međunarodnu zajednicu i međunarodne aktere da surađuju s nacionalnim i regionalnim vlastima Republike Iraka u nastojanjima da se uspostavi trajna sigurnost u Ninivskoj ravnici, Tal Afaru i Sindžaru;

13. poziva Europsku uniju, Ujedinjene narode i čitavu međunarodnu zajednicu da surađuju s nacionalnim i regionalnim vlastima Republike Iraka u nadgledanju reintegracije svih raseljenih iračkih etničkih i vjerskih manjina;

14. poziva ESVD, države članice i međunarodnu zajednicu da pruže praktičnu i demokratsku potporu održivom i uključivom ustroju regije nakon sukoba i da se pritom posebno referiraju na mogućnost da autonomnu pokrajinu koja obuhvaća Ninivsku ravnicu, Sindžar i Tal Afar politički zastupaju autohtoni narodi te regije; ponavlja da je u koordinirano humanitarno djelovanje važno uključiti vjerske organizacije za pomoć, posebno za raseljene etničke i vjerske manjine;

15. potiče EU i njegove države članice te međunarodnu zajednicu da iračkoj vladi pruže tehničku pomoć u provedbi odluke o uspostavi provincije Ninivske ravnice, u skladu s odlukom Vlade od 21. siječnja 2014., i u daljnjoj decentralizaciji uspostavom provincija u Tal Afaru i Sindžaru i pružanjem potpore novim provincijskim upravama kako bi ostvarile svoj puni potencijal;

16. poziva ESVD da u pregovorima s kurdsom regionalnom vladom i iračkom vladom nakon oslobođenja ponudi svoje dobre usluge kako bi se zajamčilo da manjinske etničke skupine u regiji, naročito kršćani (Kaldejci/Sirjaci/Asirci), jezidi, Turkmeni, Šabaci i jarsanci, dobiju svoja legitimna prava i budu uključeni u novi administrativni ustroj, ne bi li se izbjegli novi sukobi;

17. potiče države članice EU-a da u suradnji s iračkom vladom uvrste lokalne snage sigurnosti na popis snaga koje su ovlaštene primati pomoć; smatra da bi lokalne snage sigurnosti trebale obuhvaćati i lokalne snage koje nastoje zaštititi iznimno ugrožene etničke i vjerske manjinske zajednice u Ninivskoj ravnici, Tal Afaru, Sindžaru i drugdje od džihadističko-salafističke prijetnje;

18. podsjeća na to da su spašavanje života civila i poštovanje međunarodnog humanitarnog prava politički temelj za pomirenje i razvoj, jedini način za suzbijanje mržnje i podjela, i da su presudni za to da se izbjegne dodatno potpirivanje napetosti među zajednicama i polože temelji za stabilan i razvijen Irak;

19. snažno poziva na to da vojna koalicija pod vodstvom Iraka poduzme sve potrebne mjere da se sačuvaju dokazi ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti koje je počinio ISIS/Daiš kako bi se zajamčilo da za to snosi odgovornost;

20. naglašava da je od ključne važnosti brza i efektivna uspostava sigurnosti preko doista sigurnih ruta na kojima se može zajamčiti postojana zaštita, među ostalim razminiravanjem i ponovnom uspostavom vladavine prava, te osnovne usluge u oslobođenim područjima poput zdravstvene skrbi, električne energije i obrazovanja; upozorava na to da bi nedostatak osnovnih usluga, sigurnosti i dugoročne strategije za suzbijanje glavnih uzroka sukoba te nastojanja za postizanje socijalne kohezije mogao dovesti do povratka ekstremističkih snaga; stoga poziva na snažnu povezanost humanitarne pomoći i razvojne suradnje kako bi se zajamčio kontinuitet u pružanju pomoći, od humanitarne pomoći do pomoći stabilizaciji, otpornosti i razvoju Iraka;

Četvrtak, 27. listopada 2016.

21. ističe važnost Mosula za cijeli Irak te poziva na to da u novoj upravi Mosula budu zastupljene manjine; ističe da etničke i vjerske manjine imaju legitimno pravo na političko sudjelovanje i na to da im se povrate prava vlasništva; poziva na miran suživot i puno poštovanje prava različitih etničkih i vjerskih manjina koje su stoljećima snažno prisutne i žive u miru jedna uz drugu, ponajprije jezidi u planinama Sindžara, Kaldejci/Sirijci/Asirci u Ninivskoj ravnici i Turkmeni u Tel Afaru i dijelovima pokrajine Kirkuk; poziva i na donošenje mjera kojima bi se zajamčio siguran povratak raseljenih izbjeglica;

22. snažno potiče iračku vladu da uz potporu EU-a i njegovih država članica izdvoji sredstva za razminiranje područja koja su bila pod okupacijom ISIS-a/Daiša i da surađuje s lokalnim vijećima koja predstavljaju manjine kako bi se zajamčila učinkovita suradnja i kako bi se izbjegla kašnjenja koja bi onemogućila povratak izbjeglica i interno raseljenih osoba;

23. naglašava da se treba nastaviti boriti protiv daljnjeg širenja islamističko-džihadističkih ideologija u regiji i šire, uključujući salafistički džihadizam koji služi kao teološki i politički poticaj za zločine ISIS-a/Daiša, među ostalim i nakon oslobođenja Mosula; poziva države članice EU-a da ustraju na tome da Međunarodni kazneni sud procesuirati ratne zločine i zločine protiv čovječnosti koje je ISIS/Daiš počinio u Iraku, Siriji, Libiji i drugdje;

24. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjednici Komisije/Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, posebnom predstavniku EU-a za ljudska prava, vladama i parlamentima država članica, Vladi Iraka i Iračkom zastupničkom vijeću, Regionalnoj vladi Kurdistanu i glavnom tajniku Ujedinjenih naroda.
